

ПОГЛАВЈЕ IX: ПОДАТОЦИ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ И ФАРМЕРСКИ АКТИВНОСТИ

ВОВЕД

IX.1 ЗЕМЈОДЕЛСКИ И ФАРМЕРСКИ АКТИВНОСТИ НА ОПЕРАТОРОТ

ВОВЕД

Во ова поглавје се опишани земјоделски и фармерски активности кои Операторот ги врши, а се поврзани со дејноста во Инсталацијата.

ЗЕМЈОДЕЛСКИ И ФАРМЕРСКИ АКТИВНОСТИ НА ОПЕРАТОРОТ

Земјоделските и фармерските активности на Операторот се поврзани со начинот на искористување на отпадот од екскременти (фецес и урина) и отпадни води од објектот за одгледување на свињите.

Користењето на животинското ѓубриво за расфрлање е стара практика. Долго време единствен извор на ѓубрење на површини под култури било користењето на земјоделското ѓубриво. Органските ѓубрива се важен извор на хранливи состојки и граат важна улога во одгледувањето на културите и надоместувањето на потребите од хранливи материи. Примената на ваквото ѓубриво има приоритет во однос на хемиксите вештачки ѓубрива.

Операторот користи земјоделски површини со големина од 120 хектари врз основа на Договор за долгорочен закуп на земјоделско земјиште (Прилог бр.7, на кои врши расфрлање на органско ѓубриво од свињарската фарма. Вкупната количина на екскременти, при оптимален број на свињи изнесува околу 1.400 тони годишно и целокупната количина се користи за ѓубрење.

Секое животно дневно создава 2-4 литри урина и 0,5-3kg цврст измет на ден или во просек околу 4,5kg екскременти дневно по животно.

За 840 животни дневната количина изнесува 3.780kg (околу 4 тони) односно 1.379.700kg (околу 1.400 тони) годишно. Ова се максимални количини при исполнетост на капацитетите со 840 животни, што не секогаш е пракса. При помал број животни на фармата и количините на отпад се помали.

Квалитативната анализа на составот на свинското ѓубриво е презентираан во долната табела, а податоците се преземени од претходни истражувања на фарми за свињи кои

применуваат иста технологија како Свињарската фарма на АГРОСОФТ во с.Ново село:

Поз.	ПОКАЗАТЕЛ	Природно ѓубриво	Течна фракција	Цврста фракција	Лагуна
1.	pH вредност	6,88	6,84	7,1	7,5
2.	Сува материја (%)	3,57	2,34	21,22	1,25
3.	Пепел (%)	0,76	0,73	2,23	0,45
4.	Органска материја (%)	2,8	1,6	18,98	0,79
5.	N (kg/t)	2,91	2,97	5,02	2,21
6.	P ₂ O ₅ (kg/t)	1,31	1,08	8,54	0,31
7.	K ₂ O (kg/t)	1,16	1,26	1,19	1,12

Извор: Студија за решавање на проблемот со загадување на животната средина со отпад од свињарските фарми (Скопје, 2002 м-р Владо Вуковиќ)

Во продолжение е даден табеларен приказ на количината и влажноста на екскрементите на различни категории свињи (kg/грло):

Категорија на свињи	Влажност	Вкупно kg/грло (фецес+урина)	Фецес kg/грло	Урина kg/грло
Одбиени прасиња до 30kg	86,0	2,4	1,0	1,4
Гојни свињи над 80kg	87,5	6,6	2,9	3,7

Во согласност со податоците за пресметаните количини на ѓубриво, а со тоа и на содржината на азот и фосфор (презентирани во *Batneec Guidance Note for The Pig Production Sector Revision 1- February 1998*):

- Показател за излачен фосфор во екскременти е 2,4kg азот по грло/годишно и
- Показател за излачен азот во екскременти на 6,6kg по грло/годишно.

При оптимален производствен капацитет со 840 животни во еден турнус и во сите 3,5-4 турнуса годишно, во отпадното свинско ѓубриво кое Операторот го користи за ѓубрење на земјоделски површини следи дека вкупната годишна количина на фосфор би била 6.000-7.200kg фосфор и 16.500-23.100kg азот. Овие количини се за годишно производство од 2.500-3.000 свињи-гоеници.

Проценетите количини на азот и фосфор во свинското ѓубриво се земаат во предвид при пресметките и изработката на плановите за ѓубрење со органско ѓубриво, во што задолжително се вкалкулираат и стартните количини на фосфор и азот во сточната храна.

Расфрлањето и употребата на органското свинско ѓубриво Операторот го врши на земјоделски површини со големина од 120 хектари кои ги користи врз основа на Договорот за закуп на земјоделско земјиште (Прилог бр.7), а кои се наоѓаат во Катастарска општина Ново Село, место викано Рамниште, КП број 61-68. Операторот по склучувањето на договорот има потпишано Записник за воведување во владение, со арх.бр.24-3778/1 од 30.09.2009г. со надлежното Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство (Прилог бр.14).

Со овој начин на работење, Операторот врши употреба на создадени количини отпад, ја заштитува животната средина, ја зголемува продуктивноста на почвата за побогат род на културите, а истовремено има и финасиски бенефит бидејќи набавува помали количини на вештачки ѓубрива.